

gemeenteraad

Zitting van 19 december 2022

Besluit

A-punt

GOEDGEKEURD
Sociale Dienstverlening

Samenstelling

de heer Bart De Wever, burgemeester-voorzitter
de heer Koen Kennis, schepen; mevrouw Jinnih Beels, schepen; mevrouw Annick De Ridder, schepen; mevrouw Nabilla Ait Daoud, schepen; de heer Karim Bachar, schepen; de heer Peter Wouters, schepen; mevrouw Elisabeth van Doesburg, schepen; mevrouw Erica Caluwaerts, schepen; de heer Tom Meeuws, schepen; de heer Claude Marinower, raadslid; de heer Filip Dewinter, raadslid; de heer Gerolf Annemans, raadslid; de heer Jan Penris, raadslid; mevrouw Nahima Lanjri, raadslid; de heer André Gantman, raadslid; mevrouw Anke Van dermeersch, raadslid; mevrouw Güler Turan, raadslid; de heer Wouter Vanbesien, raadslid; de heer Peter Mertens, raadslid; mevrouw Liesbeth Homans, raadslid; mevrouw Mie Branders, raadslid; de heer Joris Giebens, raadslid; de heer Johan Klaps, raadslid; mevrouw Caroline Bastiaens, raadslid; mevrouw Danielle Meirman, raadslid; mevrouw Martine Vrints, raadslid; de heer Koen Laenens, raadslid; de heer Franky Loveniers, raadslid; mevrouw Peggy Pooters, raadslid; de heer Kevin Vereecken, raadslid; de heer Imade Annouri, raadslid; mevrouw Yasmia Setta, raadslid; mevrouw Kristel Somers, raadslid; mevrouw Ilse van Dienderen, raadslid; de heer Nordine Saidi Mazarou, raadslid; mevrouw Sevilay Altintas, raadslid; de heer Omar Fathi, raadslid; mevrouw Sanne Descamps, raadslid; mevrouw Manuëla Van Werde, raadslid; mevrouw Nathalie van Baren, raadslid; de heer Patrick Van den Abbeele, raadslid; de heer Hicham El Mzairh, raadslid; mevrouw Khadija Chennouf, raadslid; de heer Sam Van Rooy, raadslid; de heer Sam Voeten, raadslid; mevrouw Karen Maes, raadslid; de heer Koenraad De Vylder, raadslid; mevrouw Tatjana Scheck, raadslid; de heer Wim Jochems, raadslid; de heer Mohammad Nawabi, raadslid; mevrouw Lise Vandecasteele, raadslid; mevrouw Lotte Mintjens, raadslid; de heer Niel Staes, raadslid; mevrouw Fatima Talhaoui, raadslid
de heer Sven Cauwelier, algemeen directeur

Iedereen aanwezig, behalve:

mevrouw Khadija Chennouf, raadslid

Zijn verontschuldigd:

de heer Jan Penris, raadslid; mevrouw Liesbeth Homans, raadslid; de heer Joris Giebens, raadslid; mevrouw Karen Maes, raadslid

33

2022_GR_00767

**Ondersteuning. Harmonieuze stad -
Commonsinitiatieven en samentuinen (ComSa).
Reglement. Opheffing en nieuwe versie - Goedkeuring**

Motivering

Aanleiding en context

De gemeenteraad besliste op 21 oktober 2002 (jaarnummer 2307) om de volkstuinten te verzelfstandigen en om de organisatie en het beheer ervan per district in handen te leggen van een volkstuinzw. In uitvoering daarvan keurde de gemeenteraad op 15 september 2003 (jaarnummer 1552) een stedelijk reglement goed en besliste het college op 8 oktober 2004 (jaarnummer 10875) over algemene voorwaarden voor de vastgoedovereenkomsten. Het college hernam de algemene voorwaarden in de collegebesluiten van 3 juni 2005

(jaarnummer 6149) en 15 mei 2009 (jaarnummer 6609) waarmee voor verschillende districten aangepaste afspraken werden gemaakt.

Samengevat betekende dit:

- Recreatief tuinieren en telen van groenten en fruit voor eigen gebruik
- Geen barbecue of open vuur
- Geen verboden pesticiden
- Gronden kosteloos ter beschikking gesteld via vastgoedovereenkomsten
- geen personeel ter beschikking gesteld
- volledige beheerverantwoordelijkheid bij de vzw; huurdersplicht enkel voor constructies in eigendom van de stad
- Alle beheerkosten ten laste van de vzw
- onderhoud van afsluitingen door de stad.

Er is een historisch gegroeide diversiteit aan (beheer van) volkstuinsites vast te stellen. Vermits bovendien de volkstuinen behoren tot een klimaatgevoelige sector is het beheer ervan toe aan optimalisatie.

Juridische grond

Wet van 14 november 1983 over de controle op de toekenning en aanwending van toelagen.

Kaderbesluit Basisprincipes Ondersteuningsbeleid, goedgekeurd door de gemeenteraad van 26 oktober 2020 (jaarnummer 595).

Regelgeving: bevoegdheid

Decreet lokaal bestuur, artikel 41, 23° bepaalt dat de gemeenteraad bevoegd is voor het vaststellen subsidiereglementen.

Argumentatie

Volkstuinen moeten evolueren naar klimaatbestendige tuinen en hotspots worden van biodiversiteit. Daarnaast wordt verwacht dat ze aanzetten tot gemeenschapsvorming en participatie.

De uitvoering van deze opdrachten en de organisatie en het beheer van de volkstuinen liggen in handen van volkstuinverenigingen. Deze hebben hiervoor nood aan duidelijke richtlijnen en een helder eenvormig beheerkader.

De stad wil de exploitatie en het beheer van de volkstuinen volledig blijven toevertrouwen aan de volkstuinverenigingen en zal hen extra versterken en ondersteunen zodat ze hun opdrachten optimaal kunnen uitvoeren.

1. Versterken

- Elke vereniging sluit met het AG Vespa een vastgoedovereenkomst af waarmee de gronden voor de volkstuinen ter beschikking worden gesteld. Bestaande overeenkomsten worden vernieuwd.
- Een beheerreglement bepaalt eenvormig voor alle volkstuinsites de engagementen van de stad en van de volkstuinvereniging.
- Een beheerplan per volkstuinsite moet inzicht geven in uit te voeren beheermaatregelen en daaraan verbonden kosten.

- Vorming en sensibilisering helpen om de organisatie van de volkstuinwerking te verbeteren en om de verenigingen hiervoor handvaten aan te reiken.

2. Ondersteunen

- Ondersteuning via patrimonium: de gronden voor de volkstuinen (waarop de stad een zakelijk recht heeft) worden kosteloos ter beschikking gesteld.
- Ondersteuning via diensten voor de in het reglement opgesomde beheeropdrachten.

AG Vespa maakt in uitvoering van het reglement beheer van volkstuinen nieuwe vastgoedovereenkomsten op met de volkstuinverenigingen.

Financiële gevolgen

Nee

Strategisch kader

Dit besluit past in de realisatie van volgende doelstellingen/projecten:

- 4 - Harmonieuze stad
  - 2HMS06 - Samenlevingsopbouw en erediensten
    - 2HMS0602 - Verenigingen ondersteunen
      - 2HMS060202 - Vrijwilligers, verenigingen en organisaties ondersteunen

Besluit

De gemeenteraad keurt bij monde van de fractievoorzitters volgend besluit goed.

Stemden ja: N-VA, Groen, Vooruit, PVDA, CD&V en Open VLD.

Stemden nee: Vlaams Belang.

Artikel 1

De gemeenteraad heft het stedelijk reglement op de volkstuinen (gemeenteraad van 15 september 2003, jaarnummer 1552) op met ingang van 1 januari 2023.

Artikel 2

De gemeenteraad keurt het nieuwe reglement voor beheer van de volkstuinen goed, met een looptijd van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2025.

Artikel 3

Dit besluit heeft in principe geen financiële gevolgen.

Bijlagen

1. 20221219_reglement_Comsa.pdf

Reglement: ComSa: Ondersteuning Commonsinitiatieven en samentuinen

1. Definities

In dit reglement hebben de onderstaande termen de ernaast vermelde betekenis:

- **Duurzaamheid:** initiatieven die werken rond volgende duurzaamheidsthema's: (tijdelijk) gedeeld gebruik en beheer, circulariteit, hergebruik, samen tuinieren, verantwoorde voedselconsumptie en -productie, zero waste, propere leefomgeving, groene mobiliteit, lokale klimaatdoelstellingen, groene energie. (niet limitatief)
- **Gemeenschapsvorming:** het initiatief zet in op het creëren van een nieuwe en betrokken groep burgers, die het initiatief samen verder ontwikkelen en realiseren. Het initiatief staat open voor alle potentiële belanghebbende burgers.
- **Groene ontmoetingsruimte:** een stuk grond waar een groep burgers niet-eetbare beplanting voorziet en verzorgt. Om de ontmoeting tussen buurtbewoners of toevallige passanten te stimuleren wordt er voorzien in een (vaste) constructie (bv. picknicktafel, banken, ...) Het beheer en onderhoud wordt in overleg afgestemd tussen burgers en de bevoegde stedelijke diensten.
- **Maatschappelijke activering en transitie:** het initiatief speelt in op een maatschappelijk probleem of bepaalde nood en reikt een alternatief of een oplossing aan. Om het draagvlak hierrond te vergroten en het initiatief om te zetten in concrete actie (verandering), wordt hierover breed geïnformeerd en gecommuniceerd.
- **Professionele organisatie of vereniging:** een organisatie of vereniging met betaalde werkrachten: hetzij voor hun algemene, reguliere werking, hetzij voor (tijdelijke) projecten of om ideeën, initiatieven te ontwikkelen en realiseren.
- **Schaduwtrekker:** een professionele organisatie met een opdracht rond het empoweren van kwetsbare doelgroepen die een ondersteunende/faciliterende rol opneemt bij de aanmelding, de ontwikkeling en de realisatie van een idee/initiatief. Zonder deze ondersteuning zou de drempel voor de (kwetsbare) aanvrager naar het ondersteuningsaanbod van ComSa te hoog zijn.
- **Startend initiatief:** het initiatief zit in de idee-, concept- of experimenteerfase. Indien het om een bestaand initiatief gaat dat wil verbreden of opschalen, zit deze verbreding/opschaling in de idee-, concept- of experimenteerfase. In beide gevallen is er nog geen uitvoering of realisatie.

2. Ingangsdatum

Dit reglement gaat in op 01/01/2023.

3. Einddatum

Dit reglement eindigt op 31/12/2025.

4. Doel van de ondersteuning

Voor stad Antwerpen zijn burger- en commonsinitiatieven een positieve beweging die een alternatief antwoord/oplossing nastreven op samenlevingsvraagstukken. Zo staat in het bestuursakkoord dat er voor het beheer van publieke goederen zoals energie en water ook plaats is voor onder meer burgerinitiatieven, gebruikerscollectieven of coöperatieve verenigingen. Burger- en commonsinitiatieven brengen deze samenlevingsvraagstukken onder de aandacht en creëren meer draagvlak voor hun alternatief antwoord/oplossing. Deze alternatieve antwoorden/oplossingen versterken en zijn een aanvulling op het Antwerpse sociale beleid.

Via dit ondersteuningsreglement wil stad Antwerpen voorwaarden scheppen waarbinnen burger- of commonsinitiatieven alternatieve antwoorden/oplossingen kunnen voorleggen en kunnen doorgroeien tot een volwaardig zelfstandig initiatief. Zo ondersteunt, stimuleert en versterkt stad Antwerpen haar bewoners die

burgerschap en engagement tonen door middel van het opzetten van duurzame initiatieven, met als doel de bewoners van hun wijk of stad Antwerpen samen te brengen, te verbinden en de samenleving te verbeteren.

Naast het algemene ondersteuningsluik voor burger- en commonsinitiatieven, voorziet het reglement een specifiek luik gericht naar samentuinen. Een samentuin is per definitie een commonsgericht burgerinitiatief, waar een groep tuiniers binnen een zelf bepaald afsprakenkader (formeel en informeel) een stuk grond gemeenschappelijk beheert en bewerkt, met eetbaar groen. Samentuinen dragen positief bij aan een gezonde en groene leefomgeving, daarbij nodigen ze uit tot (doorgedreven) samenwerking en ontmoeting tussen burgers. Stad Antwerpen wil zo elke Antwerpse samentuin zuurstof geven om te ontstaan, te groeien en te verduurzamen.

5. Ondersteuningsverstrekker

De ondersteuning wordt verstrekt door stad Antwerpen.

6. Wie komt in aanmerking voor de ondersteuning

6.1 Doelgroep

Volgende doelgroepen kunnen een aanvraag doen voor ondersteuning:

Burger- en commonsinitiatieven

Een burger (individu) of een groep burgers, die samen met andere burgers, een initiatief wil ontwikkelen, (zelf) wil realiseren en dit op vrijwillige basis. Het initiatief formuleert een eigen en uniek antwoord op een maatschappelijk probleem uit hun leefomgeving.

Een specifiek vorm van een burgerinitiatief is een commonsinitiatief. Hier werkt een groep van burgers (commoners) in zelforganisatie samen om iets (common) te ontwikkelen, delen of beheren, binnen een dynamische afsprakenkader en met (groeps)regels (commoning).

Eén persoon fungeert als aanspreekpunt voor Stad Antwerpen. Deze doelgroep kan zowel in vrije vorm, als feitelijke vereniging, vzw of coöperatieve georganiseerd zijn.

Samentuiniers

Een samentuin is een educatieve en inclusieve ontmoetingsplek waar iedereen welkom is en actief kan deelnemen bij het teelten, oogsten en eventueel verwerken van eetbaar groen (fruit, groenten, kruiden, noten, bloemen, ...) De tuiniers werken samen en maken afspraken over het (gemeenschappelijk) beheer, gebruik en onderhoud van de samentuin. Een gemeenschappelijke moestuin, pluktuin, voedselbos, buurtboomgaard, ... zijn voorbeelden van een samentuin.

We maken het onderscheid tussen een kleine en een grote samentuin:

- Een kleine samentuin heeft een grondoppervlakte < 300m² en/of < 20 tuiniers.
- Een grote samentuin heeft een grondoppervlakte > 300m² en/of > 20 tuiniers.

Een groep tuiniers kan een ondersteuning aanvragen onder de vorm van:

- een feitelijke vereniging van tuiniers, die uit minimum drie personen bestaat. Deze drie personen moeten allen op een verschillend adres ingeschreven zijn en komen niet uit hetzelfde gezin;
- of een vereniging zonder winstoogmerk (vzw).

Voor opstartende samentuinen (samentuinen die in hun eerste werkjaar zitten) wordt hierop een uitzondering gemaakt. Met het oog op het verlagen van drempels en het verhogen van de groeikansen van het initiatief, kan een natuurlijk persoon een aanvraag indienen voor de **ondersteuning dagelijkse werking**.

6.2 Verzekering

Alle ontvangers van ondersteuning voeren hun activiteiten uit onder eigen verantwoordelijkheid. Stad Antwerpen voorziet geen verzekering voor burgerlijke aansprakelijkheid en lichamelijk letsel.

Het is ten stelligste aangeraden dat de aanvrager hiervoor zelf de nodige actie onderneemt. De aanvrager kan steeds een beroep doen op de stedelijke contactpersoon voor meer informatie.

6.3 Non-discriminatieclausule

De aanvrager verbindt zich ertoe:

- geen enkele vorm van discriminatie op grond van geslacht, nationaliteit, zogenaamd ras, huidskleur, afkomst, nationale of etnische afstamming, leeftijd, seksuele geaardheid, burgerlijke staat, geboorte, vermogen, geloof of levensbeschouwing, politieke overtuiging, taal, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, handicap, fysieke of genetische eigenschap of sociale afkomst te dulden;

- toegankelijk te zijn voor iedereen;
- elk discriminerend gedrag gedurende het initiatief te voorkomen en indien nodig te bestrijden en te bestraffen;
- de wetten en reglementen die de toepassing van de non-discriminatie en gelijke kansen bevorderen en verdedigen, na te leven;
- indien men een beroep doet op derden, onderhavige non-discriminatieclausule aan hen ter kennis te brengen en er voor te zorgen dat ook zij die naleven in de bijdrage die zij leveren in het kader van het toepasselijke reglement.

Wanneer de non-discriminatieclausule niet nageleefd wordt, kan stad Antwerpen - rekening houdend met alle elementen - maatregelen nemen.

7. Wat ondersteunen we

7.1 Soorten ondersteuning

Het reglement onderscheidt volgende soorten ondersteuning:

- Ondersteuning voor burger- en commonsinitiatieven, met uitzondering van samentuinen:
  - Procesondersteuning: ontwikkeling en uitrollen idee
  - Werkingsmiddelen
  - Infrastructuurmiddelen
- Ondersteuning voor samentuinen:
  - Procesondersteuning uitbouw en beheer samentuinen
  - Werkingsmiddelen (*ondersteuning dagelijkse werking*)
  - Infrastructuurmiddelen (*ondersteuning aanleg, uitbreiding of renovatie*)

7.2 Toelatingsvoorwaarden

Burger- en commonsinitiatieven

Voor deze ondersteuning komen burger- en commonsinitiatieven in aanmerking die:

- van onderuit, vanuit de burger, zijn ontstaan (geen professionele organisatie);
- zelf instaan voor de realisatie/uitvoering van het idee (niet door de stad of andere organisatie);
- startend zijn (geen reguliere werking of bestaand project);
- zich hoofdzakelijk situeren binnen/aansluiten op volgende thema's:
  - duurzaamheid;
  - gedeeld gebruik & beheer;
  - maatschappelijke activering & transitie;
  - gemeenschapsvorming;
- het lokaal en individueel belang overstijgen.

Samentuiniers

Om de ondersteuning aan te vragen moet de aanvrager volgende documenten kunnen voorleggen:

Locatie samentuin

- *Plattegrond*: op een plan wordt aangeduid waar het terrein van de samentuin zich bevindt en wat de grootte hiervan is;
- *Schriftelijke toestemming van de eigenaar*: een ondertekend document van de eigenaar om het terrein minimaal één jaar na de aanvraagdatum van de ondersteuning te mogen gebruiken voor een samentuin. Voor aanvragen op stedelijke gronden, al dan niet met een permanent karakter, moet het bewijs van toestemming voor het gebruik niet expliciet voorgelegd worden;
- *Resultaat bodemonderzoek*: bij de aanleg van een nieuwe tuin waarbij in volle grond getuinierd zal worden, laat de aanvragende tuingroep een bodemonderzoek uitvoeren. Tuinieren in volle grond is enkel mogelijk bij een gunstig bodemonderzoek.

Deze documenten dienen enkel aangeleverd te worden bij een eerste aanvraag voor ondersteuning samentuinen. Betreft de *Schriftelijke toestemming van de eigenaar* dient bij aflopen van de termijn van de reeds aangeleverde toestemming, steeds een hernieuwde toestemming aangeleverd te worden voor een duur van minimaal één jaar.

Interne organisatie samentuin

- *Ledenlijst*: een actuele oplijsting van alle in de samentuin actieve burgers;
- *Contact*: De tuiniers duiden één persoon aan die contact houdt met stad Antwerpen.

Voor ondersteuning aanleg, uitbreiding of renovatie:

- De aanvrager voegt bij de aanvraag een duidelijk plan van aanpak toe, bestaande uit:
  - een realistische timing en haalbare fasering;
  - een projectbegroting (kosten + eventuele andere betoelaging voor het initiatief);
  - offertes ter staving van de begroting;
  - document waarmee de eigenaar van de grond op de hoogte wordt gebracht van de geplande werken.

Basisprincipes samentuin

Om te kunnen genieten van een financiële ondersteuning zet de samentuin in op volgende basisprincipes:

- **Een samentuin tuiniert ecologisch:**
Samentuinen zijn interessante plekken van biodiversiteit en dragen bij aan een gezonde leefomgeving. De samentuin volgt de voornaamste ecologische principes:
  - behoud of verbetering van de bodemkwaliteit (bv. rotatie van teelten);
  - behoud of verbetering van de biodiversiteit en andere natuurlijke processen;
  - eenvoudig, extensief tuinbeheer;
  - verstandig watergebruik en maximale recuperatie van regenwater;
  - ecologisch bewuste plantenkeuzes (ifv bodem, bij- en vlindervriendelijke planten, ...);
  - ecologische bemesting- of bestrijdingsmiddelen;
  - composteren;
  - verstandig/zuinig energiegebruik;
  - maximaal gebruik van lokaal en/of gerecupereerd materiaal;
  - beperkte verharding
- **Een samentuin is publiek toegankelijk:**
Een samentuin heeft een (semi-)openbaar karakter en is toegankelijk voor iedereen. Indien de toegankelijkheid beperkt wordt door openingsmomenten, worden die duidelijk gecommuniceerd aan leden en niet-leden (bv. via infobord aan de tuin, website ...);
- **Een samentuin heeft een open en inclusieve werking:**
Samentuinen hebben een positieve bijdrage aan de buurt, ze zijn ingebed in de wijk. Iedereen is welkom om te komen genieten van de tuin en kan actief deelnemen aan de werking, ongeacht geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, afkomst, gezinssituatie of beperking.
De gegevens van de samentuin (locatie, contactgegevens) worden door de stad Antwerpen bekendgemaakt bij het brede publiek (bijvoorbeeld via de stedelijke website of andere kanalen).

7.3 Locatie

Elk initiatief, zij het een burger- of commonsinitiatief of een samentuin, moet plaatsvinden op het grondgebied van stad Antwerpen en haar districten.

7.4 Uitsluitingsvoorwaarden

Volgende aanvragen komen niet in aanmerking:

- Initiatieven die enkel gericht zijn op religiebeleving of –verspreiding;
- Louter winstgevende en commerciële initiatieven;
- Initiatieven met politieke doeleinden;
- Initiatieven die in strijd zijn met de rechten en de fundamentele vrijheden van de mens;
- Initiatieven opgestart en gedragen door professionele organisaties en verenigingen, of middenveldorganisaties, met een uitzondering van:
  - Een samentuin;
  - Een professionele organisatie met een expliciete opdracht rond empoweren van kwetsbare doelgroepen, op voorwaarde dat zij als schaduwtrekker fungeert.
- Initiatieven die al (integraal) ondersteund worden door stad Antwerpen of een ander subsidiekanaal. Complementaire ondersteuning kan wel, indien de scheiding tussen de verschillende ondersteuning helder en ondubbelzinnig is;
- Initiatieven die louter evenementieel zijn;
- Initiatieven die louter actievoeren om een bepaald (idealistisch) doel te bereiken;
- Initiatieven die uitsluitend groene ontmoetingsruimte willen creëren worden niet beschouwd als samentuin.

8. Aanvraag

8.1. Wanneer kan een aanvraag ingediend worden

Burgers- en commonsinitiatieven

	Indiendata	max. aantal initiatieven/jaar
2023	Ronde 1: deadline 1 februari Ronde 2: deadline 1 mei Ronde 3: deadline 1 september Ronde 4: deadline 1 november	15
Vanaf 2024	Doorlopend	20

Samentuinen: doorlopend.

8.2. Aanvraagprocedure

8.2.1 Burger en - commonsinitiatieven

Aanvraag

Het idee indienen:

Elke burger of een groep burgers kan een aanvraag tot ondersteuning indienen via:

- een e-formulier
- een mail
- een telefonisch contact
- een gesprek met een medewerker van team Commons.

Mondelinge toelichting van het idee

De aanvraag is ingediend en komt binnen bij team Commons:

- De indiener krijgt binnen de twee werkdagen een bevestiging van ontvangst met bijgevoegd een uitnodiging voor een individueel gesprek om het idee/concept toe te lichten;
- Het gesprek zelf vindt plaats binnen de tien werkdagen na de uiterste indiendatum van elke ronde. Doel van deze ontmoeting is om de aanvraag uit te diepen: proces, streefdoelen, potentieel, ...;
- Op basis van de informatie uit het gesprek maakt team Commons een initiatieffiche, ten einde de verschillende ingediende initiatieven gelijkwaardig te beoordelen.

Frequentie aanvragen

Een burger of een groep burgers kan zoveel aanvragen indienen als het wil, waarvan er per projectronde maximaal één goedgekeurd kan worden. Op jaarbasis kunnen maximaal twee projecten per aanvrager ondersteuning genieten.

Beoordeling

Op basis van volgende beoordelingscriteria zal de adviescommissie het potentieel van elke aanvraag quoteren:

Thematische Criteria (50%)	Score
• Duurzaamheid	15%
• Gedeeld gebruik en beheer	15%
• Gemeenschapsvorming en Maatschappelijke activering/transitie	20%
Vormelijke criteria (50%)	
• Initiatief in ontwikkelingsfase (concept- of opstartfase) en meerwaarde procesondersteuning	25%
• Operationele haalbaarheid (uitvoerbaarheid) van het idee/initiatief	25%
TOTAAL	100%

Een idee moet zowel op de thematische criteria, als op de vormelijke criteria in totaal minimaal 60 % scoren. Daarnaast moet een idee minimaal 50 % scoren op elk van de vijf individuele beoordelingscriteria.

8.2.2 Samentuinen

Aanvraag

Elke aanvraag moet worden ingediend via de databank voor verenigingen en vrijwilligers op <https://samenleven.csj databank.be/>. Voor de verschillende financiële ondersteuningsmodaliteiten zijn er aparte aanvraagformulieren.

Een procesondersteuning kan aangevraagd worden via:

- een mail
- een telefonisch contact
- een gesprek met een medewerker van team Voedseltuinen.

Bijlagen en bijkomende informatie

Bijlagen eigen aan de aanvraag

De toe te voegen bijlagen kunnen verschillen van aanvraag tot aanvraag. De criteria die bepalen welke moeten worden toegevoegd zijn:

- Het type ondersteuning: de verschillende types ondersteuning staan beschreven in artikel 10.2;
- Of het de eerste ondersteuningsvraag is of niet.

Welke bijlagen nodig zijn voor welke aanvraag, staat uitgebreid vermeld in artikel 7.2.

8.2.3 Ontvangstbevestiging

De ontvangst en de volledigheid van de ondersteuningsaanvraag worden bevestigd binnen een termijn van 8 kalenderdagen met een ontvangstmelding.

Wanneer de ondersteuningsaanvraag onvolledig is, stuurt stad Antwerpen aan de aanvrager een melding waarin wordt meegedeeld dat de aanvraag onvolledig is en dat de nodige aanvullende informatie moet worden overgemaakt.

De behandelingstermijn start zodra het dossier volledig is.

Als het dossier niet binnen de opgelegde termijn vervolledigd wordt zal de aanvraag geweigerd worden.

9. Beslissing

Toekenning van de ondersteuning gebeurt steeds voor zover de goedgekeurde budgetten van stad Antwerpen dit toelaten en het maximum aantal aanvragen niet bereikt is.

9.1 Burger- en commonsinitiatieven

De ontvankelijke aanvragen worden voorgelegd aan een adviescommissie. Deze adviescommissie bestaat uit:

- vertegenwoordigers van stakeholders uit het werkveld;
- medewerkers van team Commons

Voor 2023 worden, op basis van de quoteringen van de adviescommissie, de aanvragen aflopend geordend. In functie van de capaciteit en de verdeling over de verschillende aanvraagrondes, worden de hoogst gequoteerde aanvragen goedgekeurd, de aanvragen daaronder verdaagd of niet weerhouden.

Vanaf 2024 worden aanvragen doorlopend behandeld. Positief gequoteerde aanvragen worden goedgekeurd onder voorbehoud van voldoende budget, negatief gequoteerde aanvragen worden niet weerhouden.

De aanvragers krijgen per mail gecommuniceerd dat hetzij:

- het initiatief wordt goedgekeurd:
  - Zij worden uitgenodigd om de procesondersteuning op maat vorm te geven;
  - Zij krijgen na de procesondersteuning en een positieve procesevaluatie een financiële ondersteuning om hun initiatief te realiseren.
- het initiatief wordt verdaagd (enkel voor 2023):
  - Zij worden op de hoogte gesteld dat ze voor deze aanvraagronde niet weerhouden werden voor ondersteuning;
  - De aanvraag wordt, zonder tegenbericht van de aanvrager, integraal opgenomen in de volgende ronde, al dan niet met voorgestelde wijzigingen.
  - Indien nodig wordt gevraagd om het concept nog meer uit te werken of anders te oriënteren tegen volgende ronde.
- Het initiatief wordt niet weerhouden:
  - Zij worden op de hoogte gesteld dat het initiatief niet wordt weerhouden en om welke redenen;
  - Indien er mogelijkheden zijn om, mits bijsturing wel in aanmerking te komen, wordt dit ook meegegeven;
  - Zij krijgen informatie over welke kanalen zij wel kunnen aanspreken voor alternatieve financiering of ondersteuning.

Voor 2023 wordt de beslissing genomen ten laatste 1 maand na het verstrijken van de deadline van de lopende aanvraagronde.

Vanaf 2024 wordt de beslissing genomen ten laatste 6 weken na het indienen van de aanvraag.

9.2. Samentuinen

Indien een samentuin voor het eerst een aanvraag voor ondersteuning indient, dan zal Team Voedseltuinen een plaatsbezoek inplannen. Dit bezoek maakt integraal deel uit van het beoordelingsproces van de aanvraag.

Ondersteuning dagelijkse werking

De ontvankelijke aanvragen *ondersteuning dagelijkse werking* worden inhoudelijk beoordeeld door Team Voedseltuinen. De beslissing over het al dan niet toekennen van de ondersteuning en het bedrag wordt genomen binnen 14 kalenderdagen na ontvangst van de volledige aanvraag.

Ondersteuning aanleg, uitbreiding of renovatie

De ontvankelijke aanvragen voor de *ondersteuning aanleg, uitbreiding of renovatie* worden voorgelegd aan een adviescommissie. Deze adviescommissie wordt samengesteld uit deskundigen uit volgende groepen:

- Stadsmedewerkers met expertise inzake (gemeenschaps)tuinieren;
- Externe partnerorganisaties met expertise inzake (gemeenschaps)tuinieren;
- Medewerkers van de het team Commons.

Niet elke groep dient vertegenwoordigd te zijn in elke adviescommissie.

De adviescommissie baseert haar beoordeling op de volgende criteria:

- Het doel van de aanvraag:
  - Aanleg, opstart of uitbreiding van een samentuin;
  - Vernieuwing of aanleg van infrastructurele elementen;
- Doordachtheid en haalbaarheid plan van aanpak;
- Kostenbewuste en transparantie begroting met offertes;
- Ecologisch invulling van de samentuin;
- Participatief en sociaal engagement van de samentuin.

Op basis van het advies van de adviescommissie beslist de stad over een toekenning van de ondersteuning en het toegekende bedrag.

Team Voedseltuinen zal het toegekende bedrag met 10% verhogen om mogelijke onvoorziene prijsstijgingen tijdens de uitvoering van het grootschalig tuinproject te kunnen vergoeden. Daarbij blijft de uitvoering van het initieel grootschalig tuinproject behouden en verschilt de eindfactuur ten opzichte van de ingediende offertes bij de aanvraag.

De beslissing wordt genomen binnen de drie maanden na ontvangst van de volledige aanvraag.

10. Financiële ondersteuning

Het bedrag van de ondersteuning bedraagt maximum 7.500,00 EUR.

10.1 Burger- en commonsinitiatieven

De ondersteuning kan nooit meer bedragen dan 7.500,00 euro. De bepaling van de grootte en toekenning van de ondersteuning gebeurt steeds op basis van de evaluatie van de procesondersteuning en de projectbegroting. Deze projectbegroting omvat:

- De raming van de onkosten voor de realisatie van het initiatief;
- De eventuele andere inkomsten specifiek verbonden aan het initiatief (andere betoelaging, crowdfunding, ...)

Deze ondersteuning moet te allen tijde beschouwd worden als een bijpassing. Dat wil zeggen dat de som van de ondersteuning en eventuele andere inkomsten verbonden aan het initiatief nooit het begrote bedrag kan overschrijden.

De ondersteuning kan aangewend worden voor zowel werkings- als infrastructuurkosten. De aanvrager hoeft dus geen keuze te maken tussen één van de twee kostentypes. De verdeling tussen werking- of infrastructuurkosten wordt vooraf via begroting en in overleg met team Commons vastgelegd.

10.2 Samentuinen

Ondersteuning dagelijkse werking

Deze kan worden toegekend voor de opstart van een nieuwe samentuin en de kosten eigen aan het dagdagelijkse onderhoud en de werking van een samentuin. Deze ondersteuning is kleinschalig wat betreft kosten en organisatie en kan gebruikt worden voor (een combinatie van):

- Zaai- en plantgoed;
- Tuinmateriaal (bv. schupjes, harken, schoppen, netten, hakselhout, wortel- of gronddoek, ...);
- Materiaal in functie van regenwaterrecuperatie (bv. regenton, ...);
- Herstellingen aan infrastructuur (bv. hekwerk, waterpomp, plantbakken, ...);

- Huur gereedschapsmateriaal ifv herstellingen infrastructuur (bv. bobcat, hoogtewerker,...);
- Communicatie en promotie (bv. infobord, affiches, flyers, ...);
- Activiteiten ter promotie van de samentuin naar de buurt of gericht naar alle leden van de tuinwerking komen in aanmerking (bv. oogstfeest of ander tuinfeest, tuintechnische of groepsgerichte workshops, ...)
- Bankkosten verbonden aan het rekeningnummer op naam van de vereniging/samentuin. (De bankrekening wordt uitsluitend gebruikt voor de samentuin.)

Een kleine samentuin kan maximaal 2x/jaar tot € 500 werkingsmiddelen aanvragen.

Een grote samentuin kan maximaal 4x/jaar tot € 500 werkingsmiddelen aanvragen

De termijn voor uitgaven bedraagt 6 maanden, te rekenen vanaf de datum van uitbetaling.

Ondersteuning aanleg, uitbreiding of renovatie

Deze ondersteuning kan enkel toegekend worden voor niet-vergunningsplichtige werken in functie van:

- de aanleg en/of opstart van een nieuwe samentuin;
- de uitbreiding van een bestaande samentuin;
- de vernieuwing of aanleg van infrastructuurelementen (vervanging moestuinbakken, aanleg tuinpaden, serre,...).

Een kleine samentuin kan maximaal 2x/5 jaar tot € 5000 infrastructuurmiddelen aanvragen.

Een grote samentuin kan maximaal 2x/5 jaar tot € 7000 infrastructuurmiddelen aanvragen.

Deze projecten moeten starten binnen de zes maanden volgend op de toekenning van de ondersteuning. De looptijd van het project wordt vastgelegd op maximaal 1,5 jaar na toekenning van de ondersteuning. Enkel in geval van overmacht kan de aanvrager formeel per e-mail een verlenging aanvragen van de looptijd bij stad Antwerpen, via Team Voedseltuinen. Deze laatste deelt de beslissing over een eventueel toegestane nieuwe einddatum mee via mail aan de aanvrager.

10.3 Beperkingen

- Eénzelfde project kan slechts voor één ondersteuning van stad Antwerpen onder dit reglement in aanmerking komen.

11. Ondersteuning door ter beschikking stelling patrimonium

Ingeval de grond eigendom/in beheer is van de stad, stelt de stad de samentuin kosteloos ter beschikking van de vereniging, die hiervoor een vastgoedovereenkomst afsluit met AG Vespa.

12. Termijnen voor uitbetaling

12.1 Burger- en commonsinitiatieven

Voor de ondersteuning commonsinitiatieven betaalt stad Antwerpen 100% van het toegekende ondersteuningsbedrag ten laatste 14 dagen na de beslissing uit, indien het om werkingsmiddelen gaat. Als het een ondersteuning voor infrastructuurmiddelen betreft, dan wordt 80% van het toegekende bedrag ten laatste 14 dagen na de beslissing uitbetaald. De overige 20% wordt pas overgemaakt, nadat de bewijsstukken werden aangeleverd en goedgekeurd.

12.2 Samentuinen

Voor de *ondersteuning dagelijkse werking* betaalt stad Antwerpen 100% van het toegekende ondersteuningsbedrag ten laatste 14 dagen na de beslissing uit.

Voor de *ondersteuning aanleg, uitbreiding of renovatie* tot en met 7.000 euro betaalt stad Antwerpen na de beslissing van toekenning van de ondersteuning 80 % van het toegekende ondersteuningsbedrag uit na de beslissing. Binnen drie maanden na afloop van het project bezorgt de contactpersoon een inhoudelijk eindverslag, gestoffeerd met financiële bewijsstukken en foto's van de realisatie. Het resterende saldo wordt uitbetaald na goedkeuring van het eindverslag en de financiële afrekening.

13. Niet-geldelijke ondersteuning

De ontvanger krijgt de volgende ondersteuning:

13.1 Burger- en commonsinitiatieven

De procesondersteuning is maatwerk en heeft tot doel om het idee te vormen tot een haalbaar en duurzaam initiatief met een concreet plan van aanpak en kostenraming. De eerste kiemen van deze ondersteuning worden reeds gelegd tijdens de mondelinge toelichting van het idee.

Het traject wordt begeleid door medewerkers van team Commons, aangevuld/gecombineerd met externe experts en dit in functie van de noden van het initiatief.

Het startgesprek

Dit kennismakingsgesprek met de initiatiefnemers vindt plaats ten laatste tien werkdagen nadat de goedkeuring werd gecommuniceerd en heeft tot doel om volgende elementen in kaart te brengen:

- De noden en opportuniteiten;
- De vragen, verwachtingen, wensen en streefdoelen;
- De mogelijke drempels en valkuilen;
- De specifieke ondersteuningsnoden.

Het traject

Op basis van de verschillende startgesprekken (waarin de noden, drempels en vragen van elk idee/concept in kaart gebracht worden), tekent team Commons een collectief ondersteuningsaanbod uit.

Het collectieve ondersteuningsaanbod wordt aangevuld met een individueel aanbod op maat van de noden van elke aanvraag .

Het aanbod vertrekt vanuit volgende ondersteuningscategorieën:

- Agogische begeleiding;
- Communicatie;
- Financiën;
- Infrastructuur;
- Logistiek;
- Wettelijke en juridische bepalingen.

Team Commons haalt hiervoor kennis in huis via verschillende externe experts en ervaringsdeskundigen.

Op regelmatige basis worden terugkoppelmomenten gehouden om te peilen naar en eventueel ondersteuning te bieden voor:

- Het vormen van een groep en creëren van gedragenheid rond het initiatief;
- De evoluties, vorderingen en vormgeving van het initiatief (plan van aanpak);
- De ontwikkeling van de visievorming en toekomstperspectief van het initiatief;
- Het ontwikkelen van een financieel plan, een begroting;
- De interne organisatie en groepsdynamiek van het initiatief;
- Het creëren van draagvlak en communicatie over het initiatief;
- Juridische en administratief-technische elementen eigen aan het initiatief.

Gedurende dit traject waakt team Commons er te allen tijde over dat de projectvoorstellen stroken met het beleid van stad Antwerpen, de stedelijke regelgeving, de stedelijke bevoegdheden en mogelijkheden.

Totale duur van het traject

De totale duur van de procesondersteuning is maximum zes maanden. Na afloop van deze periode kan de aanvrager een concreet plan van aanpak met kostenraming voorleggen. De aanvrager krijgt vanaf dan één jaar de tijd om aan de slag te gaan met de realisatie van het initiatief.

Evaluatie van het traject (procesevaluatie)

Na afloop van de procesondersteuning wordt de afgelegde weg en het uiteindelijke projectvoorstel geëvalueerd door de medewerkers van team Commons en de externe experts die het proces mee ondersteund hebben.

Zij zullen bij hun beoordeling rekening houden met volgende criteria:

- Interne werking:
  - inspanningen naar groepsvorming, draagvlak creëren en vergroten;
  - open en horizontaal georganiseerd;
  - inclusief met focus op empoweren, engageren en activeren van kwetsbare personen of groepen;
  - basis-democratisch.
- Vormelijke aftoetsing:
  - realistisch plan van aanpak (intentieverklaring);
  - realistische financieel plan (al dan niet met crowdfunding);
  - engagement naar voorgelegd ondersteuningsaanbod.
- Toekomstperspectief:
  - streven naar autonomie (verzelfstandiging);

- o streven naar bestendiging (verduurzaming);
- o streven naar financiële onafhankelijkheid (zelfbedruipend).

Indien de evaluatie positief is, kan het project een beroep doen op financiële ondersteuning. Indien de evaluatie negatief is, krijgt het project geen financiële ondersteuning.

13.2 Samentuinen

De aanvrager krijgt bijkomend de volgende ondersteuning:
advies van de behandelende dienst bij het opstellen van de aanvraag, van idee tot formele aanvraag in de databank;
Vormings- en netwerkmomenten.

14. Rapportage

14.1 Burger- en commonsinitiatieven

Uiterlijk een maand na afloop van de realisatieperiode bezorgt de aanvrager een inhoudelijk verslag en een overzicht van de inkomsten en uitgaven van de activiteit.

De aanvrager brengt de ondersteuningsverstrekker steeds op de hoogte van belangrijke wijzigingen binnen het beoogde initiatief.

De aanvrager dient geen financieel verslag te bezorgen. Echter, de financiële verantwoordingsstukken kunnen digitaal worden opgeslagen bij het aanvraagformulier of blijven 5 jaar bewaard op de zetel van de vereniging of bij de vrijwilliger van de bewonersgroep of de verantwoordelijke van de feitelijke vereniging. Stad Antwerpen kan deze bewijsstukken steeds opvragen ter controle.

14.2 Samentuinen

De aanvrager brengt de ondersteuningsverstrekker steeds op de hoogte van belangrijke wijzigingen binnen het project. De ontvanger moet het gebruik van de ondersteuning verantwoorden op volgende manier:

Ondersteuning dagelijkse werking

Binnen zes maanden na uitbetaling van de ondersteuning, bezorgt de aanvrager een inhoudelijk verslag indiende ondersteuning werd aangewend voor een activiteit. Indien er enkel materieel werd aangeroepen, is een

De aanvrager dient geen financieel verslag te bezorgen. Echter, de financiële verantwoordingsstukken blijven 5jaar bewaard op de zetel van de vereniging of bij de vrijwilliger van de bewonersgroep of de verantwoordelijke van de feitelijke vereniging. Stad Antwerpen kan deze bewijsstukken steeds opvragen ter controle. Indien gewenst kunnen de stukken door de dienst digitaal worden opgeslagen bij het aanvraagformulier.

Ondersteuning aanleg, uitbreiding of renovatie

Binnen drie maanden na afloop van het project bezorgt de contactpersoon een inhoudelijk eindverslag, gestoffeerd met foto's van de realisatie. Het resterende saldo wordt uitbetaald na goedkeuring van het eindverslag.

15. Vervanging

Dit ondersteuningsreglement vervangt het reglement goedgekeurd met het besluit van de gemeenteraad van 20december 2021 (jaarnummer 777).

16. Toepasselijke bepalingen

De wet van 14 november 1983 'betreffende de controle op de toekenning en op de aanwending van sommige toelagen' is van toepassing, evenals alle andere toepasselijke wettelijke regels.

Het Kaderbesluit basisprincipes ondersteuningsbeleid zoals goedgekeurd door de gemeenteraad van 26oktober 2020 (jaarnummer 595).

Versie: 4 - REFO ID: R2100210

